

प्रभाव दैनिक

National Daily

इ-पेपरका लागि

वर्ष १३

अंक १२०

काठमाडौं

शुक्रबार, ०५ भदौ २०८३

Prabhav National Daily

Friday, 21 August 2026

www.prabhavonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५/-

राप्रपामा बढ्यो असन्तुष्टि, लिङ्देनमाथि दबाब

■ जेबी योञ्जन

काठमाडौं- बागमती प्रदेशमा सरकार गठन गर्दा एमाले-नेकपा गठबन्धनलाई समर्थन जनाएपछि राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) संसदीय दलका नेता उद्धव थापालाई पार्टी केन्द्रीय अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देनले गरेको कारवाही विवादित बनेको छ ।

थापालाई कारवाही गर्ने अध्यक्ष लिङ्देनको निर्णयप्रति पूर्वअध्यक्षदेखि वरिष्ठ उपाध्यक्षसम्मका नेताहरूले असहमति जनाएका छन् । लिङ्देनले पार्टीको निर्देशन उल्लंघन गर्दै एमाले नेतृत्वमा सरकार बनाउन सहयोग गरेको भन्दै नेता थापामाथि बिहीबार कारवाही गरेका थिए । लगत्तै पार्टीभित्रकै प्रभावशाली नेताहरूले भने कारवाहीको निर्णयभन्दा पहिले बागमतीको घटनाक्रम, विगतका पार्टी निर्णय र सरकारमा सहभागी हुने नीतिबारे समग्र समीक्षा गर्नुपर्ने माग गरेका छन् ।

पूर्वअध्यक्ष डा. प्रकाशचन्द्र लोहनी, पूर्वअध्यक्ष कमल थापा, वरिष्ठ उपाध्यक्ष विक्रम पाण्डे र बागमती प्रदेश अध्यक्ष विक्रम थापासहितका नेताहरूले कारवाहीप्रति गम्भीर असहमति जनाएका छन् । उनीहरूले पार्टीको विधि, विधान र स्थापित प्रक्रियाविपरीत हतारमा निर्णय गरिएको भन्दै फरक मत दर्ज गरेका छन् ।

यसले अध्यक्ष लिङ्देनलाई पार्टीभित्रै राजनीतिकरूपमा थप दबावमा पारेको छ । एकातिर उनी पार्टी अनुशासनलाई कडाइका साथ लागू गर्नुपर्ने पक्षमा देखिएका छन् भने अर्कोतिर वरिष्ठ नेताहरूले त्यही निर्णयको प्रक्रिया र औचित्यमाथि प्रश्न उठाएका छन् । राप्रपाभित्र अहिलेको मुख्य

पार्टी केन्द्रको निर्णय नस्वीकार्ने प्रवृत्ति ठीक होइन र त्यस्तो मान्छे लाई कारवाही नगरेर के गर्नु ?

■ **राजेन्द्र लिङ्देन**
अध्यक्ष, राप्रपा

उहाँहरूले बागमती प्रदेश संसदीय दलको नेतालाई कारवाही गर्ने जबरजस्ती निर्णय गर्नुभयो ।

■ **कमल थापा**
पूर्वअध्यक्ष, राप्रपा

पुरानो गुटगत तनाव सतहमा !

राजेन्द्र लिङ्देन अध्यक्ष निर्वाचित भएको २०७८ को महाधिवेशनमा कमल थापा उनका प्रतिस्पर्धी थिए । त्यसपछि थापा पार्टीबाट अलग भएका थिए । गणतन्त्रको मार्गचित्रलाई स्वीकार गरे । गत वर्षको मध्यतिर थापा राप्रपामा फर्किए । यतिवेला भने लिङ्देन-थापा सम्बन्ध चिसिँदै गएको छ । यही पृष्ठभूमिमा बागमती प्रकरणले पुरानो असन्तुष्टिको

नयाँ ढोका खोलिदिएको विश्लेषण हुन थालेको छ । तर, अहिलेको असहमति कमल थापामात्र सीमित छैन । पूर्वअध्यक्ष लोहनी, वरिष्ठ उपाध्यक्ष पाण्डे र बागमती प्रदेश अध्यक्ष विक्रम थापासमेत एउटै निर्णयप्रति सार्वजनिकरूपमा उभिनुले अध्यक्ष लिङ्देनका लागि चुनौती फराकिलो भएको देखिएको छ ।

► **क्रमशः पृष्ठ २ मा**

विवाद उद्भव थापाले पार्टी निर्देशन माने कि मानेनन् भन्नेमामात्र सीमित छैन । प्रश्न कारवाहीको प्रक्रिया र नेतृत्वले पार्टीभित्र फरक मतलाई कसरी व्यवस्थापन गर्छ, भन्नेमासमेत पुगेको छ ।

पार्टीका पूर्वअध्यक्ष थापाले कार्यसम्पादन समितिको बैठकपछि उद्भवमाथि

कारवाही गर्ने निर्णय हतारमा र जबरजस्ती लादिएको बताएका छन् । उनका अनुसार विगतका कमजोरी र सरकारमा सहभागी हुने निर्णयबारे निष्पक्ष अध्ययन गर्ने समिति गठन गरेर त्यसको प्रतिवेदनका आधारमा निर्णय गर्नुपर्ने प्रस्ताव गरिएको थियो ।

► **क्रमशः पृष्ठ २ मा**

संसदीय समितिमा अख्तियार प्रमुख राईको बयान

सरकारकै कारण अख्तियार कमजोर बन्दै

पाँच वर्षसम्मचाहिँ नचलाइदिने हो कि यहाँको कर्मचारीलाई ? अब त्यो खालको एउटा 'अण्डरस्ट्याण्डिङ' चाहिँ हुनुपर्छ । आयोगलाई सोधियोस् बरु, कुन कर्मचारी निकाल्ने, कुन कर्मचारी ननिकाल्ने हामी भन्दिन्छौं । कसको क्षमता कति छ भन्ने कुरो अहिले त सोध्न पनि छोडिएको छ ।

■ **प्रेमकुमार राई**

प्रमुख आयुक्त, अख्तियार
दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग न त सरकारको छायामा पर्नुपर्ने संस्था हो, न यसले सरकारलाई माया नै गर्नुपर्छ । हाम्रोतर्फबाट कुनै पनि प्रकारको राजनीतिक हस्तक्षेप वा आग्रह-पूर्वाग्रह हुने छैन । तपाईंहरू कसैको प्रभावमा नपरी निष्पक्ष ढंगले इतिहास रन्जोगी काम गर्नुहोस् ।

■ **रवि लामिछाने**

सभापति, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी

अख्तियार बलियो हुनुपर्छ भन्नेमा सरकार दृढ छ । तर, यो त्रास सिर्जना गर्ने वा कसैलाई विनाप्रमाण पगरी गुथाउने स्वेच्छाकारी संस्था बन्नु हुँदैन । यसले निष्पक्षता, व्यावसायिकता र सुशासन कायम गर्दै प्रमाणका आधारमा अनुसन्धान गरी नागरिकमा विश्वास जगाउने संस्थाको छवि बनाउनुपर्छ ।

■ **सोवित्त गौतम**

मन्त्री, काजुन, न्याय तथा संसदीय मामिला

सिंहदरबारमा बिहीबार बसेको राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिको बैठक ।

तस्विर: रासस

■ **प्रभाव संवाददाता**

काठमाडौं- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्त प्रेमकुमार राईले सरकारकै कारण आयोग कमजोर बन्दै गएको बताएका छन् । बिहीबार राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिको बैठकमा सांसदहरूले राखेको प्रश्नको जवाफ दिनेक्रममा प्रमुख आयुक्त राईले अख्तियारको अवस्था उजागर गरेका हुन् ।

प्रधानमन्त्री कार्यालयको हस्तक्षेप, पूर्ण कार्यकाल नपुग्दै कर्मचारीको सुरुवा, नीतिगत समस्याजस्ता विषयका कारण अख्तियार कमजोर बन्दै गएको उनको भनाइ छ । राहदानी छपाइ प्रकरणमा आफूलाई प्रधानमन्त्री बोलेन्द्र शाहले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयमा बोलाएको घटनासमेत राईले स्वीकारे ।

सांसदहरूले प्रधानमन्त्रीको सचिवालयले अख्तियारका कर्मचारीहरूलाई नियन्त्रणमा लिएर दबाव दिइएकोबारे प्रश्न

राखेका थिए । 'पासपोर्टको विषयमा प्रधानमन्त्रीले छलफल गर्न बोलाउन सक्नुहुन्छ । हामी गएको हो । यो मुद्दामा अभियोजन भइसकेको छ । यो विषयमा म धेरै प्रवेश गर्न चाहिँनँ,' समितिको बैठकमा राईले भने ।

प्रधानमन्त्री शाह र उनको सचिवालयका सदस्यले गत असार १ गते प्रमुख आयुक्त राईलाई प्रधानमन्त्री कार्यालयको एउटा कोठामा राखेर दिनभर राहदानी छपाइको ठेक्कामा भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गर्न दबाव दिएका थिए । त्यतिवेला सरकारले राहदानी विभागका तत्कालीन महानिर्देशक तीर्थराज अर्याललाई पक्राउ गर्न लगाएको थियो । त्यसको एक सातापछि, असार ८ गते भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरिएको थियो । अर्यालसहितका सबैजसो प्रतिवादी धरोटी बुझाएर छुटिसकेका छन् ।

प्रधानमन्त्रीले राहदानीसम्बन्धी मुद्दालाई तीव्रता दिन आग्रह गरेको र सोहीबमोजिम काम अघि बढाइएको

राईले समितिमा बताए । यो विषयमा धेरै गहि्रर नचाहेको बताउँदै प्रमुख आयुक्त राईले अन्य प्रश्नहरूतर्फ ध्यान मोडेका थिए ।

बैठकमा सांसद अमरेशकुमार सिंहले अख्तियार संवैधानिक अंग भएकाले प्रधानमन्त्री कार्यालयको दबावमा पर्न नहुने भन्दै आपत्ति जनाएका थिए । 'अख्तियार संवैधानिक अंग हो कि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयको शाखा हो ? स्पष्ट गरिदिनुहोस्,' सिंहले प्रश्न गरेका थिए ।

मन्त्रिपरिषद्को निर्णयमा मुद्दा लगाउने अपठेरो

बैठकमा सांसदहरूले गिरीबन्धु टी-स्टेट जग्गा सट्टापट्टा प्रकरण, कोभिड महामारीका बेला भएको ओम्नी समूहको स्वास्थ्य सामग्री खरिद घोटाला र माओवादी लडाकु शिविरको भत्ता अनियमितताका फाइलबारे पनि प्रश्न राखेका थिए ।

► **क्रमशः पृष्ठ २ मा**

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

बोर्डबाट १८ वर्षमा १६ हजारभन्दा बढी श्रमिकका परिवारलाई आर्थिक सहयोग

► गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा मात्रै रोजगारीमा गएका एक हजार ६०० जनाको मृत्यु भएको तथ्यांक छ । त्यसअघि आव २०८१/८२ मा एक हजार ५४४ जना मृतकका परिवारले सहायता लिएका थिए ।

■ **प्रभाव संवाददाता**

काठमाडौं- गएको १८ वर्षमा वैदेशिक रोजगारीमा गएका १६ हजारभन्दा बढीले ज्यान गुमाएको देखिएको छ । वैदेशिक रोजगार बोर्ड स्थापना भएपछिको उक्त तथ्यांकले वैदेशिक रोजगारीको पीडादायी पक्षलाई उजागर गरेको छ ।

अझ यो तथ्यांक बोर्डबाट आर्थिक सहायता पाएकाहरूको मात्रै हो । त्यसबाहेक मृत्यु भएकाहरूको संख्या यकीन छैन । बोर्डको तथ्यांकअनुसार गत १८ वर्षमा रोजगारीमा गएर मृत्यु भएका १६ हजार ४४३ जनालाई बोर्डले आर्थिक सहायता प्रदान गरेको छ ।

गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा मात्रै रोजगारीमा गएका एक हजार ६०० जनाको मृत्यु भएको तथ्यांक छ । त्यसअघि आव २०८१/८२ मा एक हजार

५४४ जना मृतकका परिवारले सहायता लिएका थिए । सबैभन्दा कम सहायता आर्थिक वर्ष २०६५/६६ मा ७८ जनाले लिएका थिए । त्यसयता यस्तो संख्या निरन्तररूपमा बढेको पाइन्छ ।

बोर्डले गएको एक वर्षमा विदेशवाट ५३५ वटा शव भित्र्याएको छ । साथै, एक हजार ८४ वटा शव परिवार रहेको स्थानसम्म हुवानी गरिदिएको तथ्यांक छ । रोजगारीमा गएका श्रमिक करार अवधिभित्रै या करार अवधि सकिएको एक वर्षभित्र मृत्यु भएमा परिवारले क्षतिपूर्तिवापत १० लाख रूपैयाँ पाउने व्यवस्था छ ।

रोजगारीमा जाने श्रमिकहरूको विरामी, हृदयघात, सडक तथा कार्यस्थल दुर्घटना, आत्महत्याजस्ता कारणले मृत्यु हुने गरेको पाइन्छ । सबैभन्दा बढी श्रमिक जाने खाडी र मलेसियामा धेरै नेपालीको

मृत्यु हुने गरेको तथ्यांकमा देखिन्छ । गत वर्ष बोर्डबाट २२१ जनाको उद्धार तथा खोजतलास गरिएको छ । श्रमिकहरू दुर्घटनामा परे, विभिन्न कारणले स्वदेश फर्किन नसके या कानुनी समस्यामा परे बोर्डले उद्धार गर्ने गरेको छ । सोही अवधिमा ४६० जनाले पारिवारिक औषधि उपचार खर्च पाएका छन् । रोजगारीमा गएका श्रमिकका परिवारलाई पार्किन्सन्स, मुटुको शल्यक्रिया, मिर्गौला प्रत्यारोपण, क्यान्सर जस्ता घातक रोग लागे ५० हजार रूपैयाँसम्म उपचार खर्च पाइन्छ । यस्तो रकम एक पटकमात्र पाउने जनाइएको छ । त्यस्तै, रोजगारीको सिलसिलामा अंगभंग तथा गम्भीर विरामी परेका एक हजार ४७ जना कामदारलाई बोर्डले उपचार खर्च प्रदान गरेको छ ।

बोर्डले यस अवधिमा तीन हजार

३६३ जनालाई सन्तति छात्रवृत्ति दिएको छ । मृत्यु, अंगभंग या गम्भीर प्रकृतिको रोग लागेर बोर्डबाट सतप्रतिशत सहायता लिएकाहरूको सन्ततिलाई विद्यालयस्तरमा छात्रवृत्ति दिईदै आएको छ । आधारभूत तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीले वार्षिक १२ हजार र माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्नेले वार्षिक १६ हजार रूपैयाँ पाउने गरेको जनाइएको छ । साथै, एक हजार १६२ जनालाई उपचार अभिमुखीकरण तालिम दिइएको छ ।

बोर्डबाट तीन हजार ५८७ जनाले गत वर्ष टेलिमेडिसिन सेवा लिएका छन् । बोर्डले २०७९ चैत्र १५ गतेबाट यस्तो सेवा दिन सुरु गरेको हो । एक वर्षमा बोर्डको श्रमाधान कल सेन्टरमा एक लाख ११ हजार ७९६ वटा कल भएको र ४३ हजार ६७९ वटा कलमार्फत आएका समस्या समाधान गरिएको जनाइएको छ ।

श्रमाधान कल सेन्टर २०७५ चैतबाट सञ्चालनमा रहेको छ । एउटै व्यक्तिले पटक-पटक 'फलोअप' कल गर्ने, कतिपय समस्या कलमार्फत समाधान गर्न नसकिने र कति समस्या समाधानको क्रममा हुँदा कल आएको तुलनामा समस्या समाधान भएको संख्या धेरै देखिने बोर्डले बताउँदै आएको छ ।

आत्महत्याका प्रमुख कारण

आत्महत्या समस्याको समाधान होइन:

- मानसिक तनाव, डिप्रेसन, एक्लोपन वा निराशा,
- हिंसा, पारिवारिक भगडा वा सम्बन्ध विच्छेद र प्रेममा असफलता,
- गरिबी, बेरोजगारी, आर्थिक संकट र ऋण लाग्नु,
- हिनताबोध, आवेश र घुकी देखाउनु,
- व्यक्तिगत र पारिवारिक इच्छा, आकांक्षा पूती हुन नसक्नु,
- सोचे अनुसार सफलता प्राप्त नहुनु,
- सामाजिक बहिष्कार वा दुर्व्यवहार लगायत।

रोकथामका लागि:

- आफन्त, साथी वा विश्वासिलो व्यक्तिसँग समस्याका बारेमा खुलेर कुरा गरौं,
- तनाव वा समस्या परेमा मनोचिकित्सक वा परामर्शकर्ताको सहयोग लिऔं,
- आत्महत्याको सोच आएमा तत्काल परिवारका सदस्यलाई बताऔं वा सहायता केन्द्रमा सम्पर्क गरौं,
- तनाव र निराशामा रहेका व्यक्तिको समस्या सुनौं र सहयोग गरौं ।

‘एक-अर्काको सहारा बनेौं,

आत्महत्या होइन समस्याको समाधान खोजौं’

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

समस्या समाधान गर्न छलफल

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

अख्तियारलाई शक्ति केन्द्रको छायाबाट मुक्त गर

नेपालमा संवैधानिक आयोगहरूको परिकल्पना राज्यको कार्यकारी अधिकारको स्वेच्छाचारितालाई नियन्त्रण गर्न र कानुनी शासनको प्रत्याभूति दिलाउन गरिएको हो । विशेषगरी भ्रष्टाचारीहरूमाथि कारवाही गरी सुशासन कायम गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी बोकेको अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगजस्ता निकायको निष्पक्षता, स्वायत्तता र साखमाथि नै प्रश्न उठ्नु लोकतान्त्रिक व्यवस्थाका लागि निकै चिन्ताजनक विषय हो । बिहीबार राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिको बैठकमा प्रमुख आयुक्त प्रेमकुमार राईले पोखेको गुनासो र उजागर गरेको दृश्यले राज्यका संयन्त्रहरू कसरी कार्यकारीको दबाबमा पिसिएका छन् भन्ने कुरूप यथार्थलाई छताछुल्ल पारेको छ ।

बिहीबारको संसदीय समिति बैठकमा प्रमुख आयुक्त राईले प्रधानमन्त्री कार्यालयको हस्तक्षेप, पूर्ण कार्यकाल नपुग्दै अनुसन्धानमा खटिएका कर्मचारीहरूको सरुवा र नीतिगत निर्णयमा छानबिन गर्न नपाउने कानुनी सीमाका कारण आयोग दिनप्रतिदिन कमजोर बन्दै गएको कुरा सार्वजनिक गरे । सबैभन्दा गम्भीर र आपत्तिको विषय त के छ भने, राहदानी छपाइ प्रकरणमा आफूलाई प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाह र उनको सचिवालयले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बोलाएर दिनभर एउटा कोठामा राखी मुद्दा दायर गर्न दबाव दिएको घटनालाई प्रमुख आयुक्तले स्वीकारेका छन् । पुराना परम्परागत राजनीतिक शक्तिहरूलाई विस्थापित गर्दै सुशासन, परिवर्तन र विधि पद्धति स्थापित गर्ने नारा दिएर सत्तामा पुगेको नयाँ नेतृत्वबाटै संवैधानिक निकायलाई नियन्त्रणमा लिने, निर्देशन दिने र शक्ति प्रदर्शन गर्ने प्रयास हुनु अत्यन्तै दुःखद् र खेदजनक छ ।

सुशासनको मुख्य आधार नै शक्ति पृथकीकरण र संवैधानिक निकायहरूको स्वायत्तता हो । यदि प्रधानमन्त्री कार्यालयले अख्तियारका कर्मचारी वा प्रमुख आयुक्तलाई आफूअनुकूल परिचालन गर्ने वा कार्यक्षमा बोलाएर मुद्दासम्बन्धी दबाव दिने परिपाटी बसाल्छ भने अख्तियार संवैधानिक अंग नरहेर प्रधानमन्त्री कार्यालयको एउटा महाशाखा वा शाखामा सीमित हुन पुग्छ । यसले न त न्यायको सिद्धान्तलाई मद्दत गर्छ, न त भ्रष्टाचार नियन्त्रणको अभियानलाई नै गति दिन्छ । कार्यपालिकाले संवैधानिक आयोगहरूलाई आफ्नो राजनीतिक लाभ वा पूर्वाग्रह साटुने हतियार बनाउनु हुँदैन ।

अख्तियारभित्र प्रणालीगत समस्याहरू पनि उत्तिकै छन् । मन्त्रिपरिषद्का नीतिगत निर्णयका नाममा हुने ठूला भ्रष्टाचारका काण्डहरूमा छानबिन गर्न नपाउने कानुनी अड्चन, आयोगमा अनुसन्धानरत कर्मचारीलाई विनापरामर्श सरुवा गरिदिने सरकारी शैली र प्रविधिको दुरुपयोग गरी विदेशमा हुने सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्ड्रिङ्ग) नियन्त्रण गर्न चाहिने अन्तर्राष्ट्रिय कानुनको अभावले आयोगलाई पंगु बनाएको छ । गिरीबन्धु, ओम्नी, पोखरा विमानस्थलजस्ता ठूला काण्डहरूमा जनताले निष्पक्ष र निर्भीक अनुसन्धानको अपेक्षा गरेका छन् । तर, आयोग नै सरकारको दबाबमा पर्ने हो भने नागरिकको भरोसा कसरी जोगिन सक्छ ?

सुशासन भाषणमा होइन, व्यवहारमा देखिनुपर्छ । वालेन्द्र सरकारले संवैधानिक आयोगको मर्यादा जोगाउन तुरुन्तै हस्तक्षेपकारी शैली त्याग्नुपर्छ । आयोगका कर्मचारीहरूको सरुवामा निश्चित मापदण्ड बनाउने, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन संशोधन विधेयकलाई यथाशीघ्र अगाडि बढाउने र आयोगलाई राजनीतिक हस्तक्षेपमुक्त बनाउनेतर्फ सरकार गम्भीर बनेास् । अख्तियारलाई नाममात्रको कार्जी निकाय होइन, वास्तविक अर्थमा भ्रष्टाचारविरुद्धको शक्तिशाली र स्वतन्त्र संयन्त्र बनाउन सरकार र राजनीतिक दलहरूले इमानदार प्रतिबद्धता जनाउनु नै पर्छ ।

□ डा. वेतनाथ कणेल

“ जलवायु परिवर्तन रोक्ने विश्वव्यापी वा राष्ट्रव्यापी प्रयास सानै स्तरबाट भए पनि पालिकापालिका र वडावडाबाट जोडतोडका साथ थालिनु आवश्यक छ । तर त्यससँगै यी स्थानीय तहमा जलवायु परिवर्तनका असर सामना गर्ने क्षमता बढाउनु पनि उत्तिकै आवश्यक छ । त्यसको सुरुआत पानीबाट गरौं । हरेक पालिकाले जलसञ्चयको योजना बनाओस्, हरेक प्रदेशले त्यसलाई अभियानका रूपमा अघि बढाओस् र नेपालले आगामी दशकलाई ‘पोखरी दशक’ घोषणा गरी कार्यान्वयन गरोस् ।

जलवायु संकट पन्छाउने बाटो: ‘पोखरी दशक’

जे पाल जलस्रोतमा धनी देश हो भन्ने कुरा हामीले पुस्तौंदेखि सुन्दै आएका छौं तर पानीको स्रोत हुनु र आवश्यक परेका समयमा आवश्यक ठाउँमा पानी उपलब्ध हुनु एउटै कुरा होइन । पछिल्ला वर्षमा जलवायु परिवर्तनका कारण हाम्रो जलचक्रमा तीव्र परिवर्तन भइरहेको छ । बढ्दो तापक्रम, अनियमित वर्षा, लामो खडेरी, पानीका मुहान सुक्नेक्रम र हिमाली क्षेत्रमा समयमा हिउँ नपर्ने समस्याले नेपालका पहाडी तथा हिमाली वस्तीको भविष्यप्रति गम्भीर प्रश्न खडा गरेको छ । यस्तो अवस्थामा अब पानीको संरक्षण र जलसञ्चयलाई स्थानीय तहको विकासको एउटा प्रमुख आधार नबनाई सुखै छैन ।

जलवायु परिवर्तनका असर हामीले समाचारमा मात्र होइन, आफ्नै गाउँघर र वरिपरिको प्रकृतिमा देख्न थालेका छौं । गर्मी बढ्दै गएको छ । पानीका परम्परागत मुहान सुक्दै छन् । वर्षायाममा पनि पानी पर्नेक्रम कतिपय ठाउँमा घटेको छ भने पानी पर्दा एकैपटक ठूलोमात्रामा पर्ने र त्यसपछि लामो समयसम्म पानी नपर्ने प्रवृत्ति बढिरहेको छ । एकातिर आकस्मिक बाढी र पहिरोको जोखिम बढेको छ भने अर्कोतिर लामो खडेरी र सुक्खाको समस्या गहिरिँदै गएको छ । हिउँले सेताम्मे हुनुपर्ने पहाड तथा हिमाली क्षेत्र पनि समयमा हिउँ नपर्दा वा कम हिउँपर्दा ‘काला पहाड’मा परिणत हुँदै गएका दृश्य असामान्य लाग्न छाडेका छन् । समयमा जलवायुजन्म समस्या वर्सेनि थपिँदै गएको छ ।

यसको प्रत्यक्ष असर मानव जीवनमा परेको छ । पानीका मुहान सुक्दा वस्ती नै छोडेर अन्यत्र जानुपर्ने अवस्था सिर्जना भइरहेको छ । समयमा खेतीपाती लगाउन नपाउँदा उत्पादन घट्ने, खाद्य संकट निम्तिने र अर्नकाल तथा भोकमरीका दुःखद् कथा बढ्ने सम्भावना छ । पशुपालन, वनस्पति, वन्यजन्तु र समग्र जैविक प्रणाली अर्थात् पारिस्थितिकीय प्रणाली (इकोलोजिकल सिस्टम) पनि पानीको अभावबाट प्रभावित हुँदै छन् । त्यसैले जलवायु परिवर्तनसँग जुध्ने स्थानीय अनुकूलनको पहिलो आधारमध्ये पानी व्यवस्थापनलाई लिनुपर्छ भन्ने तर्क आजभोलि फर्नु प्रखर बन्दै गइरहेको छ ।

जलसञ्चय अभिघान

हामीले अब वगेर खेर जाने पानीलाई सकेसम्म रोक्नुपर्छ । वर्षायाममा आउने पानीलाई हिउँदयामका लागि सञ्चित गर्नुपर्छ । यसको एउटा सरल, स्थानीय र व्यावहारिक उपाय पहाडी क्षेत्रमा कृत्रिम ताल, पोखरी, कुण्ड तथा साना जलाशय निर्माण गर्नु हो । यस्ता संरचनाले तत्काल खानेपानीको आवश्यकता पूरा गर्नेमात्र होइन, जमिनमा चिस्यान कायम राख्न, भुजल पुनर्भरण (रिचार्ज) गर्ने, वनस्पति र घाँसे मैदानलाई हरियो राख्न तथा स्थानीय वातावरणलाई सन्तुलित बनाउन सहयोग पुर्‍याउँछन् ।

केही पालिकाहरूले यस दिशामा काम गरेर उदाहरण प्रस्तुत गरिसकेका छन् । तर पोखरी निर्माण र जलस्रोत संरक्षणले अझै पनि स्थानीय तथा राष्ट्रिय विकासको अपेक्षित प्राथमिकता पाउन सकेको छैन । अब हरेक प्रदेश र पालिकाले आफ्नो भौगोलिक अवस्था, पानीको उपलब्धता र स्थानीय आवश्यकताका आधारमा जलसञ्चयको दीर्घकालीन योजना बनाउन आवश्यक छ । पोखरी

संरक्षण, नयाँ पोखरी निर्माण, पुराना कुलो तथा धाराको पुनर्जीवन, सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र वर्षाको पानी सफलनलाई एउटै अभियानका रूपमा अघि बढाउनुपर्छ ।

म भर्खरै मुस्ताङबाट फर्केको छु । जोमसोम तथा मुक्तिनाथ वरिपरि ३६० डिग्रीमा फर्केर हेर्दा एउटा कुरा निकै स्पष्ट देखिन्छ, मुस्ताङलाई ‘सुक्खा जिल्ला’का रूपमामात्र हेरेर बस्ने होइन, उपलब्ध पानी तथा चिस्यानलाई कसरी जोगाउने भन्ने सोच विकास गर्न सकियो भने त्यहाँका धेरै भूभागमा हरियाली विस्तार गर्न सकिन्छ । उदाहरणका लागि कागबेनीबाट पारिपट्टि हेर्दा एउटा स्थानमा सीमित मात्रामा भए पनि पानीको उपलब्धता र सम्भावना देखिन्छ । वर्षाका बेला त्यहाँ भल बग्छ, हिउँदमा केही हिउँ पनि पर्छ । त्यो पानी र हिउँलाई जोगाएर राख्ने पद्धति विकास गर्न सकियो भने अहिले देखिएको हरियालीको क्षेत्र र अवधि दुवै बढाउन सकिने सम्भावना देखिन्छ ।

कागबेनीपारिको त्यो स्थान एउटा सानो उदाहरणमात्र हो । मुक्तिनाथ जाने बाटोको ‘सेल्फीडाँडा’ वरिपरि, लुग्रा गाउँ जाने बाटोको तल रहेको पाण्डा खोली किनार तथा लुग्रामाथि मुक्तिनाथतर्फ पैदल जाने बाटोछेउका चरन क्षेत्र र सुन्दर पाटनमा पनि स्थानीय भूगोल अनुकूल कृत्रिम ताल वा कुण्ड निर्माणको सम्भावना खोज्न सकिन्छ । यस्ता जलाशय निर्माण गर्दा ठूलो र खर्चिलो आयोजना नै चाहिन्छ भन्ने छैन । स्थानीय सामग्री, श्रम र भूगोलको उपयोग गरेर साना-साना जलाशयहरूको सञ्जाल (वेटल्यान्ड नेटवर्क) बनाउन सकिन्छ । एउटै ठूलो पोखरीभन्दा ठाउँअनुसार बनाइएका धेरै साना पोखरीले पनि दीर्घकालीनरूपमा ठूलो योगदान दिन सक्छन् भन्ने कुरा भारतलगायत अन्य देशका उदाहरणहरूले देखाएका छन् ।

मुस्ताङको दृष्टान्तलाई अन्य पहाडी तथा हिमाली जिल्लामा पनि विस्तार गर्न सकिन्छ । जहाँ वर्षाको पानी तीव्र गतिमा वगेर जान्छ, त्यहाँ सम्भाव्यता अध्ययन गरेर पानी रोक्ने संरचना (ढुंगे ढ्यामहरू) बनाउन सकिन्छ । चरन क्षेत्र, पाटन, वनक्षेत्र र वस्ती आसपासमा आवश्यकताअनुसार पोखरी तथा कुण्ड निर्माण गर्न सकिन्छ । यसले पानीको उपलब्धता बढाउनुका साथै स्थानीय वनस्पति, पशुपालन र समग्र जैविक विविधता तथा ‘इकोसिस्टम’को विकास एवं संरक्षणमा पनि योगदान पुर्‍याउँछ ।

अब ‘पोखरी दशक’को संकल्प

माथिको छलफल र दृष्टान्तका आधारमा नेपालमा अबको दशकलाई ‘पोखरी दशक’का रूपमा अघि बढाउने हो कि भन्ने विषयमा गम्भीर बहस गर्नुपर्ने बेला आएको महसुस भएको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम, जलवायुमैत्री विकास तथा जलवायुजन्म विपद्बाट मुक्ति पाउने अभियानलाई जलसञ्चयसँग जोड्नु अपरिहार्य छ । पहाड र हिमाली क्षेत्रमामात्र होइन, चुरे, भावर र मधेस-तराई क्षेत्रमा पनि ताल, पोखरी, कुण्ड तथा सिमसार निर्माण र संरक्षणको अभियान चलाउन आवश्यक छ । तराईका टचुबबेल र इनारमा पानीको सतह घटेको, कतिपय ठाउँमा सुक्दै गएका समाचार हामी नियमित सुन्दै र पढ्दै आएका छौं । यसको दीर्घकालीन समाधानमध्ये भूमिगत पानीको पुनर्भरण र वर्षाको पानी संरक्षण अत्यन्त महत्त्वपूर्ण र व्यावहारिक उपाय हो ।

सरकारी कार्यक्रमलाई पनि यही दिशामा

पुनर्संरचना गर्न सकिन्छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमअन्तर्गत फारपात उखेलेर, सडक वढारेर वा क्षणिक प्रकृतिका काममामात्र श्रम खर्च गर्नुभन्दा पछिल्ला पुस्तासमेत लाभान्वित हुने जलसञ्चयका संरचना निर्माणमा जनशक्ति परिचालन गर्नु बढी समसामयिक र दूरदर्शी हुनसक्छ । पोखरी खन्ने, पुराना पोखरी पुनर्जीवन गर्ने, जलाधार संरक्षण गर्ने, सिमसार क्षेत्र विस्तार गर्ने र पानीका मुहान संरक्षण गर्ने कामलाई रोजगार तथा विकास कार्यक्रमसँग जोड्नसक्ने प्रशस्त सम्भावना छ ।

यस अभियानमा पालिका र प्रदेशबीच स्वस्थ प्रतिस्पर्धासमेत गराउन सकिन्छ । कुन पालिकाले आफ्नो भूगोलअनुसार बढी प्रभावकारी पोखरी निर्माण गर्‍यो ? कहाँ सुकिसकेको मुहान पुनर्जीवित भयो ? कुन पालिकाले बढी क्षेत्रफलमा सिमसार संरक्षण गर्‍यो ? कुन प्रदेशले पानी संरक्षणबाट कृषि, वन र जैविक विविधतामा उल्लेखनीय सुधार ल्यायो ? यस्ता सूचकका आधारमा उत्कृष्ट पालिका र प्रदेशलाई प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था गर्न सकिन्छ ।

विश्व अनुभवले भन्छ, स्रोत व्यवस्थापनको पहिलो आधार नै पानी व्यवस्थापन हो । पानी प्राप्त र पानीको संरक्षणविना विकासका अन्य धेरै प्रयास अधुरा हुन्छन्, असम्भव हुन्छन् । हाम्रो इतिहाससमेत पानीसँग जोडिएको छ । पानीकै खोजीमा हाम्रा बाजे-बराजु कोही पूर्वबाट पश्चिमतर्फ, कोही पश्चिमबाट पूर्वतर्फ, कोही उत्तरबाट दक्षिणतर्फ सरे । पानी, उर्वर भूमि र जीवनको सम्भावना खोज्दै भएका त्यस्ता बसाइँसराइले नै आज हामीलाई विभिन्न भूगोल, संस्कृति र विविध पहिचानले चिनाएको यथार्थ कसैले नकान्न सक्दैन ।

निष्कर्ष

अब हाम्रा सन्ततिले पानीको खोजीमा आफ्नै थातथलो छोडेर हिँड्नुपर्ने अवस्था नआओस् । त्यसका लागि आजैदेखि पानीको सम्मान, संरक्षण र सञ्चय गर्नुपर्छ । वगेर जाने पानीलाई रोक्नै, सुक्दै गेका मुहानलाई जोगाऔँ, पोखरी र कुण्ड बनाऔँ, सिमसार क्षेत्र विस्तार गरौं र हाम्रा डाँडाकाँडा तथा पाखापखेरालाई चिस्यानयुक्त र हरितमय बनाऔँ । यही हरित वातावरणमा नै धेरै कुरा सम्भव छ । पर्यटनको अपार सम्भावना यसमै लुकेको छ । समयमा, ‘हरित अर्थतन्त्र’ पनि यसमै जान्ने छ, टिक्ने छ ।

जलवायु परिवर्तन रोक्ने विश्वव्यापी वा राष्ट्रव्यापी प्रयास सानै स्तरबाट भए पनि पालिकापालिका र वडावडाबाट जोडतोडका साथ थालिनु आवश्यक छ । तर त्यससँगै यी स्थानीय तहमा जलवायु परिवर्तनका असर सामना गर्ने क्षमता बढाउनु पनि उत्तिकै आवश्यक छ । त्यसको सुरुआत पानीबाट गरौं । हरेक पालिकाले जलसञ्चयको योजना बनाओस्, हरेक प्रदेशले त्यसलाई अभियानका रूपमा अघि बढाओस् र नेपालले आगामी दशकलाई ‘पोखरी दशक’ घोषणा गरी कार्यान्वयन गरोस् । समय घर्किसकेको छ । भोलि मुहान सुकिसकेपछि पोखरी खोज्नुको अर्थ हुँदैन । आज पानी बगिरहेको छ, आजै त्यसलाई जोगाउनुपर्छ । हाम्रा बस्ती, खेती, वन, वन्यजन्तु र भावी पुस्ताको भविष्य पानीसँग जोडिएको छ । सबैलाई चेतना भया । *रासस*

(लेखक स्रोत व्यवस्थापन तथा पर्यटन विशेषज्ञ हुन्)

श्रम सरोकार

विदेशमा रहँदा भुल्लै नहुने पाँच कुरा

१) कसैको प्रलोभनमा नफस्ौं

धेरै तलब दिने वा अन्य राम्रो काम सुविधा दिने प्रलोभनमा दलालहरूले गन्तव्य मुलुकका कम्पनी वा वासस्थानमासमेत पुगेर फकाउन सक्छन् । आधिकारिक भिसा रहेको ठाउँभन्दा अन्यत्र काम गर्नु गैरकानुनी हो । कानुनी हैसियत गुमाएपछि सधैँभरि खतरामा काम गर्नुपर्छ र दलालले गैरकानुनी काममा लगाएर फसाउन पनि सक्छ । फर्किनुअघि जेल, नेल जरिवानासहित देश निकालाको अपमान साथै क्टाइ खानुपर्छ ।

२) धार्मिक तथा स्थानीय कानुनको पालना गरौं

सम्बन्धित देशमा पुगेर कुनै गल्ती गरेर कानुन थाहा थिएन भनेर उम्किन पाइन्न । स्थानीय धार्मिक, सामाजिक तथा राष्ट्रियताका विषयमा सधैँ जानकारी र सकारात्मक हुनुपर्छ ।

३) आफ्नो सुरक्षामा ध्यान दिऔं

आफ्नो स्वास्थ्य र सुरक्षाको ख्याल आफैँले राख्नुपर्छ । काम गर्दाको वखत, बाटो हिँड्दा, पौडी वा अन्य यस्तै कामको जोखिमबारे सधैँ सचेत रहनुपर्छ । कतिपय मुलुकहरूमा जेब्रा क्रसिङभन्दा अन्यत्रबाट बाटो काट्दा पैदलयात्रीले समेत जरिवाना तिर्नुपर्ने हुसक्छ । याद गरौं- कारखानामा काम गर्दा त्यहाँ प्रयोग हुने मेसिनको सोच्ने शक्ति हुँदैन, तपाईंको आफ्नै दिमागले सोचेर होसियारी अपनाउनुपर्छ ।

४) काममा लगनशील बनौं

आफ्नो सुपरभाइजरका कुरालाई अवलम्बन गर्नेपर्छ । उसको कुरालाई बेवास्ता गरेमा माथिल्लो निकायमा सामान्यतया: कुनै सुनुवाइ गर्दैन । अर्ति नै भएमा मात्र दूतावास, वैदेशिक रोजगार विभाग वा अन्य सहयोगी संस्थाबाट सहयोग लिने बानी गर्नुपर्छ । याद गरौं- रोजगारदाताले तपाईंलाई श्रमको मूल्य तिरको हुन्छ ।

५) आवश्यक सम्पर्क नठबर सुरक्षित राखौं

दूतावास, त्यहाँस्थित विभिन्न सामाजिक संस्था, नेपालस्थित रोजगार तथा सरकारी निकाय र आफू गएको वैदेशिक रोजगार संस्था तथा सहयोगी संस्थाका सम्पर्क टेलिफोन तथा ठेगाना सधैँभरि साथमा राख्नुपर्छ । स्थानीय कानुन तथा अन्य विषयमा जानकारी व्यक्तिकहरूसँग निकट रहनुपर्छ । यसो गर्दा आकस्मिकरूपमा आउने समस्याहरू समाधानमा सहजता हुने छ ।

पाठक मञ्च

गुगल फाराम र भाषण होइन, जनतालाई परिणाम चाहियो

शाहको अनुपस्थितिले सत्तारूढ दलभित्र आन्तरिक व्यवस्थापन र सञ्चारको गम्भीर अभाव छ भन्ने प्रस्ट पाउँछ ।

सभापति लामिछानेले मन्त्रीहरूको तत्काल हेरफेरभन्दा कार्यशैली सुधारमा जोड दिँदै प्रचारभन्दा परिणाममुखी काममा ध्यान दिन दिएको निर्देशन समयोचित छ । यद्यपि, निर्देशन र भाषणमामात्र सीमित सुधारले नागरिकका दैनिक समस्या हल हुन सक्दैनन् । मन्त्रीहरूले सांसदहरूले उठाएका जनसरोकारका विषयलाई बेवास्ता गर्ने र सांसदहरूले आफ्नै सरकारीवरुद्ध विपक्षीभन्दा चर्को रूपमा प्रस्तुत हुनुपर्ने स्थिति आउनुले सरकार र सांसदबीचको समन्वय कति कमजोर छ भन्ने देखाउँछ ।

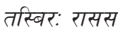
अर्कोतर्फ, सरकार जति नै बलियो भए पनि संसद्मा विपक्षी दलहरूको एकताबद्ध उपस्थिति र जनस्तरबाट हुने खबरदारीले

सरकारलाई जिम्मेवार बनाउन मद्दत गर्छ । सरकारको लोकप्रियता भाषण वा प्रचारबाट होइन, बजारमा उपभोग्य वस्तुको सहज आपूर्ति, सेवा प्रवाहमा सरलता र विकास निर्माणका काममा देखिने नतिजाबाट प्रमाणित हुन्छ । हालै बजारमा देखिएको ग्यास अभाव र त्यसको बजेट व्यवस्थापनबारे उठेका विषयहरूले आमनागरिकको चुलोसँग जोडिएका समस्या समाधानमा सरकार अझै गम्भीर बन्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउँछन् । त्यसैगरी, योग्यताक्रम र समावेशिताको सिद्धान्तलाई व्यवहारमा लागू गर्ने, नियुक्तिहरूमा विधि र प्रक्रिया मिच्न नदिने, र सांसदहरूलाई संसद् बैठकमा नियमित गराउनेजस्ता प्रतिबद्धताहरूलाई कडाइका साथ पालना गराउनु नेतृत्वको मुख्य जिम्मेवारी हो । आफुले बनाएको संसद् नियमावली आफैँले पालना नगर्ने प्रवृत्तिले लोकतान्त्रिक

संस्थाहरूको साख गिराउँछ । रास्वपाले आफूलाई संस्थागत राजनीतिक दलका रूपमा स्थापित गर्दै लैजाने क्रममा देखिएका यी आन्तरिक चुनौतीहरूलाई केवल पार्टीभित्रको विषयमात्र नमानाी सार्वजनिक जवाफदेहिताको कसमसभित्र राखेर हेर्नुपर्छ । पाँच वर्षका लागि प्राप्त जनमतलाई अवसरका रूपमामात्र नलिई जनअपेक्षा पूर्ण गर्ने ऐतिहासिक जिम्मेवारीका रूपमा लिनु आवश्यक छ ।

अन्ततः प्रधानमन्त्री शाहको नेतृत्व र पार्टी सभापतिको समन्वयमा सरकार, दल र सांसदबीचको सहकार्य अझ प्रगाढ बनेास् । कार्यशैलीमा ठोस सुधार ल्याई जनताले अनुभूत गर्नेगरी परिणाममुखी काम गर्न वर्तमान सरकार सफल रहोस् भन्ने नै आमनागरिकको चाहना हो ।

- **उमेश भट्टराई**
तारकेश्वर, काठमाडौँ

१. सम्पूर्ण शेरधरनी महानुभावहरूले उपस्थिति पुस्तिकामा दस्तखत गर्न शेरधरनी उपस्थिति पुस्तिका बिहान ११:०० बजेदेखि साधारण सभा सम्पन्न नभएसम्म खुला रहनेछ।
२. साधारण सभाभा भाग लिनका लागि प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्ति गर्न चाहने शेरधरनीहरूले प्रोक्सी फाराम सभ सुरु हुनु भन्दा कम्तीमा ७२ घण्टा अगावै संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय गोशालामा भौतिक, ईमेल या अन्य आधिकारिक डिजिटल माध्यम मार्फत दर्ता गराइ सक्नु पर्नेछ।
३. सभामा सबै शेरधरनीहरूले विविध शीर्षकमा छलफल गर्न चाहेको विषय, जिज्ञासा, मन्तव्यको सम्बन्धमा कम्तीमा ७ दिन अगावै कम्पनीको केन्द्रीय कार्यालयमा लिखित जानकारी दिनुपर्ने छ। तर यसलाई छलफल र पारित हुने प्रस्तावको रूपमा समावेश गरिने छैन।
४. कुनै शेरधरनीले प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्ति गर्दा आफ्नो नाममा रहेको सम्पूर्ण शेरको प्रोक्सी एक व्यक्तिलाई मात्र तोक्न सक्ने छ। एक प्रतिनिधि फाराममा एक भन्दा बढी व्यक्तिलाई प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्ति गरिनुमा त्यस्तो नियुक्ति वदर हुने छ। एक शेरधरनीले एक भन्दा बढी प्रतिनिधि (प्रोक्सी) फाराम मार्फत एक भन्दा बढी प्रतिनिधि मुकुर गरमा पहिलोदर्ता भएको प्रतिनिधि (प्रोक्सी) लाई मान्यता प्रदान गरिनेछ। प्रतिनिधि नियुक्ति गरि सकेपछि शेरधरनी आफै सभामा उपस्थित भई हाजिरे पुस्तिकामा दस्तखत गरेको अवस्थामा निजले गरिदिएको प्रोक्सी स्वतः वदर हुनेछ।
५. सभामा उपस्थित हुने शेरधरनीले अनिवार्य रूपमा नागरिकताको प्रमाणपत्र वा आफ्नो फोटोसहितको परिचय स्पष्ट खुल्ने आधिकारिक प्रमाणपत्र सहित साधारणसभामा भाग लिन अनुरोध छ। कुनै संगठित संस्था वा कम्पनीले शेर खरिद गरेको हकमा त्यस्ता संगठित संस्था वा कम्पनीले मर्नोत प्रतिनिधिले शेरखालाको हैसियतले सभामा भाग लिनेछ। नाबालक वा फरक क्षमता भएका शेरधरनीको तर्फबाट संस्थाको लगत किताबामा संरक्षकको रूपमा नाम दर्ता भएका व्यक्तिले मात्र सभामा भाग, लिन मन्दावन गर्न वा प्रतिनिधि सभ सक्नेछन्।
६. सभामा सबै शेरधरनीहरूले विविध शीर्षकमा छलफल गर्न चाहेको विषय, जिज्ञासा, मन्तव्यको सम्बन्धमा सञ्चालक समिति तथा सञ्चालक समितिलाई आदेश पाएका व्यक्तिले जवाफ दिन सक्ने छन्।
७. साधारणसभा सम्बन्धी थप जानकारीका लागि कम्पनीको कार्यालय समयाभित्र कम्पनीको रजिस्टर्ड कार्यालय क.म.न.पा.-८ गोशाला, काठमाडौं फोन नं.-९८५११२४०८४, ९७५१७७७७ मा सम्पर्क गर्न अनुरोध गरिन्छ।

फिल्म आशाको छायांकन सकिएको छ । उडान स्टुडियोको प्रस्तुति रहेको फिल्म एक महिने निर्धारित सेरेलुमा सकिएको शर्मिला थापाले जानकारी दिइन् । फिल्मको छायांकन काममाडौँ उपत्यकासँगै नमोदुध र घुलिलेख आसपासमा गरिएको छ । फिल्ममा शुशांक मैनाली, महेश त्रिपाठी, अञ्जना बराइली, सुशील तिमिल्सैना, आशान्त शर्मा, केनिया सिंह, कविता श्रेष्ठ बाक्लाकाका चिराग श्रेष्ठ, काशी भण्डारी लगायतका अभिनय गरे । फिल्ममा कथा तथा निर्देशन राजीव गुरुङको रहेको छ ।

[illegible]

[illegible]

प्रभाव दैनिक

अर्थ बजार

बजेट कार्यान्वयन र संरचनागत सुधार उच्च प्राथमिकता

नेपालगञ्ज-पोखरा फेरि उडान हुँदै

■ प्रभाव संवाददाता

नेपालगञ्ज- लामो समयदेखि रोकिएको नेपालगञ्ज-पोखरा नियमित हवाई सेवा यही भदौको अन्तिम सातादेखि पुनः सञ्चालन हुने भएको छ ।
निजी क्षेत्रको सेवा प्रदायक बुद्ध एयरले यही भदौ ३१ गतेदेखि नेपालगञ्ज-पोखरा उडान पुनः सञ्चालन गर्न लागेको जनाएको छ । बुद्ध एयर नेपालगञ्जका प्रमुख विनीतविक्रम शाहले यात्रुको माग बढेकाले उडान पुनः सञ्चालन गर्ने निर्णय भएको जानकारी दिए ।
उनका अनुसार भारतको उत्तर प्रदेशलाई पोखरासँग सिधा जोड्ने यो उडानका लागि यात्रुको माग बढ्दै गएको छ । गत जेठ ५ गतेदेखि उडान स्थगित गरिएको थियो । भारतबाट आउने धार्मिक पर्यटकको संख्या घट्नु र इन्धन खर्च बढी भएकाले उडान रोकिएको शाहले बताए । पछिल्लो समय धार्मिक पर्यटकको संख्या बढ्नुका साथै उडानको माग बढेकाले सेवा पुनः सञ्चालन गर्न लागिएको उनले जानकारी दिए ।
तालिकाअनुसार आइतबार, बुधवार

नेपालगञ्ज विमानस्थल

र शुक्रबार उडान हुनेछ । त्यसका लागि बुकिङ खुला गरिएको बुद्ध एयरले जनाएको छ । नेपालगञ्ज-पोखरा उडान पुनः सञ्चालन हुने भएपछि बाँकेका पर्यटन प्रवर्द्धन मन्त्र्य बालेका अध्यक्ष कृष्णप्रसाद श्रेष्ठले पश्चिम नेपालसँगै भारतका नागरिकलाई पोखरासँग सिधा जोड्ने भएकाले यो उडान पर्यटन व्यवसायीका लागि महत्वपूर्ण रहेको बताए ।
उनका अनुसार हवाई सेवा

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वारगले सरकार बजेट कार्यान्वयन र आर्थिक क्षेत्रको संरचनागत सुधारमा उच्च प्राथमिकताका साथ लागिपरेको बताएका छन् ।
बिहीबार प्रतिनिधि सभाअन्तर्गतको अर्थ समितिको बैठकमा बोल्दै उनले मुलुकको लगानीमैत्री वातावरण निर्माणका लागि विभिन्न ऐनहरू परिमार्जन र खारेजीको प्रक्रिया सुरु भइसकेको जानकारी दिएका हुन् ।
अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरूमा नियुक्त हुने पदाधिकारीहरूको योग्यताको दायरा फराकिलो बनाउनुपर्नेमा उनले जोड दिए । विश्व बैंक र एसियाली विकास बैंक मात्र नभई खाद्य तथा कृषि संगठन (एफएओ) जस्ता निकायमा आर्थिक तथा वित्तीय क्षेत्रमा कार्यकारी भूमिका निभाएका विज्ञहरूलाई पनि अवसर दिनुपर्ने प्रस्ताव उनले गरे ।
नियुक्ति प्रक्रियामा ‘लब्धप्रतिष्ठित’ जस्ता अमूर्त शब्दहरू राख्दा राजनीतिक स्वार्थ

अनुकूल व्याख्या हुनसक्ने भन्दै उनले स्पष्ट र वस्तुगत मापदण्ड तय गरिनुपर्ने बताए। योजना आयोगका पूर्वउपाध्यक्ष पृथ्वीराज लिगलको उदाहरण दिँदै औपचारिक पीएचडी उपाधि नभए पनि असाधारण अनुभव र विज्ञता भएका व्यक्तित्वहरूलाई समेट्न सक्ने गरी कानुनी भाषामा लचकता अपनाउनुपर्ने उनको भनाइ छ ।
बजेट कार्यान्वयनका सन्दर्भमा प्रधानमन्त्रीसँग कार्यसम्पादन सम्झौता भइसकेको जानकारी दिँदै अर्थमन्त्रीले यस वर्षको बजेटमा समेटिएका ४ सय २१ वटा कार्ययोजनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइएको उल्लेख गरे। लगानीको वातावरण सुधार गर्न यसै वर्ष २७ वटा ऐनहरू पारित गर्ने लक्ष्य लिइएको र १५ वटा असान्दर्भिक ऐन खारेजीको विधेयक समितिमा आउने तयारीमा रहेको जानकारी उनले दिए ।
डिजिटल अर्थतन्त्र र नयाँ वित्तीय औजारका रूपमा ‘पियर-टु-पियर’ लेन्डिङलाई कानुनी मान्यता दिने तयारी भइरहेको र पूर्वाधार क्षेत्रमा निजी वित्त परिचालनका लागि

‘अल्टरनेटिभ डेभलपमेन्ट फाइनान्स’ ऐन कार्यान्वयनमा ल्याउन लागिएको उनले बताए। राजस्व संकलनबारे बोल्दै अर्थमन्त्री वारगले भने, ‘आर्थिक वर्ष सुरु भएयता एक खर्ब रूपैयाँभन्दा बढी राजस्व संकलन भएको छ। यद्यपि यो पर्याप्त छैन ।’
लक्ष्य र रणनीतिका विषयमा थप स्पष्ट पाउँ उनले भने, ‘गत वर्षको यथार्थ राजस्व करिब १,२४९ अर्ब रूपैयाँ रहेकामा यस वर्ष १,५८० अर्ब रूपैयाँको महत्त्वकाङ्क्षी लक्ष्य राखिएको छ । यो लक्ष्य पूरा गर्न चुहावट नियन्त्रण, करको दायरा विस्तार र संस्थागत सुदृढीकरणमा विशेष जोड दिएका छौं ।’
अर्थतन्त्रको औपचारिकीकरणका लागि सरकारले ल्याएको ‘लटरी स्किम’ ले राजस्व अभिवृद्धि र चुहावट नियन्त्रणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास उनले व्यक्त गरे। भन्सार तथा राजस्व संकलनको प्रभावकारिताका लागि अर्थ समितिले उपसमिति बनाएर अनुगमन र निगरानी गर्न तथा मन्त्रालयलाई आवश्यक मार्गदर्शन दिन उनले आग्रह गरेका छन् ।

कर्पोरेट

सिद्धार्थ बैंकको कर्पोरेट खाता अनलाइनमार्फत खोल्न सकिने

काठमाडौँ (प्रस)- सिद्धार्थ बैंक लिमिटेडले नेपालको वैकिङ्ग क्षेत्रमा पहिलोपटक व्यवसायिक तथा कर्पोरेट ग्राहकका लागि अनलाइनमार्फत खाता खोल्न सकिने नयाँ डिजिटल सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ । यस सेवामार्फत नेपालमा दर्ता भएका कम्पनी, फर्म, संस्था तथा अन्य व्यवसायिक ग्राहकहरूले अनलाइनबाटै खाता खोल्न सक्नेछन् ।
ग्राहकको समय र प्रक्रियागत भ्र्न्कटलाई न्यूनीकरण गर्दै बैकिङ सेवालाई थप सहज, सरल र प्रविधिमैत्री बनाउने उद्देश्यले यो सेवा सञ्चालनमा ल्याइएको हो । अनलाइन प्रणालीमार्फत आवश्यक विवरण तथा कागजात पेश गरी व्यवसायिक तथा कर्पोरेट खाता खोल्ने प्रक्रियालाई डिजिटल माध्यमबाट अगाडि बढाउन सकिनेछ । खाता सक्रियताका लागि आवश्यक प्रमाणीकरण तथा प्रक्रिया पूरा गर्न भने ग्राहकले सकली कागजपत्रका साथ आफ्नो नजिकको शाखामा एकपटक भौतिक रूपमा उपस्थित हुनुपर्नेछ । यस सेवालै व्यवसाय तथा संस्थागत ग्राहकलाई खाता खोल्ने प्रक्रियामा थप सुविधा प्रदान गर्नुका साथै बैकिङ सेवामा डिजिटल पहुँच विस्तार गर्न सहयोग गर्ने बैकले विश्वास लिएको छ ।

चाडपर्वमा मुक्तिनाथ विकास बैंकको विशेष कर्जा योजना

काठमाडौँ (प्रस) - मुक्तिनाथ विकास बैंकले चाडपर्वको अवसरमा विशेष कृषि तथा एसएमई कर्जा योजना सार्वजनिक गरेको छ । तीज, दशैँ, तिहार तथा छठ पर्व लगायतका चाडपर्वको उत्साहसँगै आर्थिक गतिविधि तथा व्यवसाय विस्तारलाई थप प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेडले आफ्ना ग्राहकहरूका लागि कृषि तथा एसएमई व्यवसाय कर्जामा विशेष सुविधा सार्वजनिक गरेको हो ।
बैंकले कृषि, व्यवसाय तथा एसएमई क्षेत्रमा प्रवाह गर्ने विभिन्न कर्जा शीर्षकहरूमा आधारभूत दरमा प्रकाशित प्रिमियर दर मात्र थप गरी कर्जा उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ । यस विशेष योजना अन्तर्गत कृषि तथा एसएमई कर्जा शीर्षकमा प्रिमियम दर न्यूनतम ०.५० प्रतिशतमा नै कर्जा प्राप्त गर्न सक्नेछन् । साथै, ग्राहकहरूलाई थप सहूलियत प्रदान गर्ने उद्देश्यले कर्जा प्रवाह गर्दा लाग्ने कर्जा प्रशासनिक शुल्कमा समेत २५ प्रतिशत छुट प्रदान गरिनेछ । यस योजनाबाट चाडपर्वको समयमा व्यवसायको वृद्धि तथा ग्राहकहरूको वित्तीय आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न कृषि र साना तथा मझौला व्यवसायीहरूलाई आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत जुटाउन सहयोग पुग्ने बैंकको विश्वास छ । यो विशेष योजना सीमित अवधिका लागि मात्र उपलब्ध हुने जनाएको छ । यस योजना अन्तर्गत कृषि तथा एसएमई व्यवसाय विस्तार, उद्यम सञ्चालन, कार्यशील पूँजी तथा सम्बन्धित प्रयोजनका लागि आवश्यक कर्जा लिन चाहने ग्राहकहरूले लाभ लिन सक्नेछन् ।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- धितोपत्र बजारमा सेयर कारोबार मापक नेप्से परिसूचक बिहीबार सामान्य अकले बढेको छ । नेपाल स्टक एक्सचेञ्जका अनुसार नेप्से परिसूचक सात दशमलव १७ अंकले बढेर दुई हजार ६२९ दशमलव ४० को बिन्दुमा पुगेको हो ।
ठूला कम्पनीको कारोबार मापन गर्ने सेन्सेटिभ परिसूचक एक दशमलव ८८ अंकले बढेर ४६२ दशमलव ८९ मा पुगेको छ भने फ्लोट सूचक शून्य दशमलव ४२ अंकले बढेर १८० दशमलव ३८ मा पुगेको छ । त्यस्तै सेन्सेटिभ फ्लोट सूचक शून्य दशमलव ५५ अंकले बढेर १५६ दशमलव ३१ मा पुगेको छ ।
विभिन्न कम्पनीका १५ लाख ७६६ कित्ता सेयर र चार अर्ब ४० करोड १४ लाख नौ हजार ८५८

मूल्यमा खरिद बिक्री भएको छ । १३ उपसमूहमध्ये छ उपसमूहको मूल्य बढ्नुका साथै सात उपसमूहको मूल्य घटेको छ । एक ३२ कम्पनीको सेयर मूल्य बढ्दा १३२ को घट्नुका साथै १३ कम्पनीको सेयर मूल्य स्थिर छ । नेप्सेका अनुसार सर्वोत्तम

पेन्ट्स इन्डिष्ट्रिज, माउन्ट एभरेष्ट पावर डेभलपमेन्ट कम्पनी र एनआईसी एसिया सेलेक्ट फण्डका लगानीकर्ताले कमाएका छन् भने कुमारी धनवृद्धि योजना, कुमारी इक्विटि फण्ड र खानीखोला हाइड्रोपावर कम्पनीका लगानीकर्ताले गुमाएका छन् ।

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित

मुद्रण: एन्ड्रेस क्लर प्रेस,

कार्यालय: काठमाडौँ-७, सिफल, नेपाल

फोन नं.: ०१-४३७३५७७, ०१-४५८४३६८,

इमेल: prabhadbailynews@gmail.com,

विज्ञापनका लागि: marketing2prabhbab@gmail.com,

प्रबन्ध विदेशक: कृष्ण कार्की,

सम्पादक: विष्णु तामाङ